1893 — 1973
80 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 72. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 18-го КВІТНЯ 1973 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, APRIL 18, 1973 No. 72. VOL. LXXX.

ПЕРВОІЄРАРХ УКЦ ВЕРХОВНИЙ АРХИЄПИСКОП І КАРДИНАЛ ЙОСИФ ПРИБУВ НА ВІДВІДИНИ В КАНАДІ І ЗСА

Едмонтон, Канада. — Минулої суботи, 14-го квітня, прибув тут, причаливши попереднього дня у Ванкувері в дорозі з Австралії, Первоієрарх Української Католицької Церкви, її Верховний Архиєпископ і Кардинал Блаженніший Йосиф Сліпий, почавши свої відвідини в Канаді і ЗСА. В Едмонтоні зустрічали його ентузіястично Владики УКЦеркви в Канаді Митрополит Максим Германюк та Єпископи Ніл Саварин з Едмонтону і Андрій Роборецький із Саскатуну, як також Владика Василь Лостен з Филадельфії, духовенство і вірні. Подробиці цього привітання-зустрічі будуть подані в спеціяльній кореспонденції ред. Михайла Комяка з Едмонтону в чергових числах „Свободи". В Едмонтонській єпархії Блаженніший задержиться до 20-го квітня, опісля до 26-го квітня, опісля до 4-го травня побуватиме в Вінніпеґській Метрополії та виїде до Торонта, звідки 12-го травня приїде до Філядельфії на відвідини в ЗСА.

Блаженніший Верховний Архиєпископ і Кардинал Йосиф Сліпий

Американська Рада для Світового Миру відбула наради у Вашингтоні

Вашингтон, Д.К. (УККА). — Американська Рада для Світового Миру, що охоплює 38 краєвих антикомуністичних американських організацій та поважне число визначних американських інтелектуалів і провідників, відбула в днях 6 і 7-го квітня 1973 року річні збори в готелі „Мейфлавер" у Вашингтоні, в яких взяло участь понад 60 делегатів. Український Конгресовий Комітет Америки є одинокою етнічною американською організацією в Раді, і д-р Лев Е. Добрянський, президент УККА, є першим заступником голови Ради. Головою ради є ген. Томас А. Лейн, визначний американський військовий провідник, а секретарем є Лі Едвардс, американський журналіст. У програму зборів входили такі справи, як звіти екзекутиви, діяльність поодиноких ресортів, фінансові справи, бюлетень Ради, тощо.

Привіт президентові Тіє

На початку зборів, ген. Т. Лейн відчитав текст телеграми, яку Рада вислала в'єтнамському президентові Нгуєнові Ван Тіє, яка звучала: „Американська Рада для Світового Миру, що складається з 38-ми краєвих організацій та представників, відданих справі збереження та поширення свободи, пересилає Вам гарячий привіт з нагоди Ваших відвідин в нашій країні. Ми приєднуємося до складання поклону героїчному народові Південного В'єтнаму, який під Вашим визначним та відважним проводом дав світові блискучий приклад відданости справам волі та визову диявольській тиранії ко-

(Закінчення на стор. 4-ій)

У 80-РІЧЧЯ „СВОБОДИ"

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗДОБУТКИ ОБЛАСТЕЙ УНС У БЕРЕЗНІ

Розгортаючи теперішню організаційну кампанію, що відбувається під знаком 80-річчя „Свободи", офіціяльного органу Українського Народного Союзу, поодинокі Області УНС від 1 до 15 квітня 1973 року придбали нових членів:

	Кількість Відділів:	Здобуто членів:
Організатор: С. ГАВРИШ:		
Округи:		
Філядельфія	37	18
Нюарк	22	3
Перт Амбой	12	2
Аллентавн	12	4
Балтимор	9	1
Пассейк	7	—
Джерзі Ситі	11	—
Шамокин	21	1
Вилкс Бери	9	3
Скрентон	8	—
Разом	*148*	*32*
Організатор: Є. РЕПЕТА:		
Округи:		
Чикаго	35	13
Клівленд	20	1
Янгставн	9	—
Детройт	20	3
Разом	*84*	*17*
Організатор: В. ОРІХОВСЬКИЙ		
Округи:		
Боффало	10	—
Ню Йорк	35	13
Рочестер	9	5
Сиракюзи-Ютика	14	9
Трой	7	13
Разом	*75*	*40*

	Кількість Відділів:	Здобуто членів:
Організатор: М. СНІГУРОВИЧ		
Округи:		
Бостон	5	2
Ню Гейвен	19	7
Вунсакет	7	—
Разом	*31*	*9*
Організатор: В. ДІДЮК		
Округи (Схід Канади):		
Торонто	25	—
Монтреаль	9	2
Ніяґара	9	7
Разом	*43*	*9*
Захід Канади	22	1
БЕЗ ОБЛАСНИХ ОРГАНІЗАТОРІВ:		
Округи:		
Міннеаполіс	7	1
Питтсбурґ	19	—
Централна	6	1
Ст. Луїс	7	—
Разом	*39*	*2*
Необ'єднані Відд.	*21*	—
Загальна сума	*463*	*110*

Разом у квітні до 16-го здобуто 110 нових членів. Разом у цьому 1973-му році УНСоюз по 16-го квітня придбав усіх 1,119 членів.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ ПОЧАЛА РІЧНУ ПЕРЕВІРКУ СТАНУ І ДІЛОВОДСТВА УНС

Джерзі Ситі. — У понеділок, 16-го квітня, тут у приміщеннях Головної Канцелярії Українського Народного Союзу почалася звичайна річна перевірка стану, діловодства та активности цієї найбільшої і найстаршої української братерської установи у вільному світі, яка в наступному році відзначатиме своє 80-річчя, як цього року відзначає таке ж 80-річчя офіційний орган УНС „Свобода". Перевірку в Головній Канцелярії попередила минулої суботи і неділі, 14 і 15-го квітня, така ж перевірка на „Союзівці", виховно - відпочинковій оселі УНСоюзу біля Кергонксону в Кетскильських горах. Перевірку переводить обрана Конвенцією Головна Контрольна Комісія в повному складі: мґр. Іван Геврик з Вінніпеґу — голова, дир. Іван Винник з Ню Йорку — заступник голови, проф. д-р Богдан Гнатюк і д-р Іван Скальчук з Філядельфії — секретарі та д-р Михайло Данилюк з Міннеаполісу — член. Звіт з цієї перевірки Головна Контрольна Комісія складе на звичайних річних нарадах Головного Уряду, що мають відбутися на Союзівці в тижні від 21-го травня цього року. В наступному для УНСоюзу ювілейному 1974-му році в тому ж приблизно часі має відбутися 28-ма з черги Конвенція цієї установи.

Головна Контрольна Комісія УНСоюзу. На фото (зліва): д-р Іван Скальчук, проф. д-р Богдан Гнатюк, мґр Іван Геврик, мґр Іван Винник та д-р Михайло Данилюк.

Палата Репрезентантів продовжила повновласті Президента контролювати ціни і платні

Вашингтон. — Не зважаючи на всі заходи проводу Демократичної партії в Конґресі, щоб встановити висоту цін і платень на рівні з 16 березня та 10 січня, 72 демократичних конґресменів відмовилися прийняти плян партійного проводу і підтримати законопроєкт про продовження повновластей для президента Ніксона на час одного року в справі контролі цін та платень. У висліді голосування Палата репрезентантів відкинула більшістю 258 до 147 голосів законопроєкт про обов'язкове обниження цін, залишаючи за президентом Ніксоном право контролі економіки країни без консультації чи погодження Конґресу. Як інформують, плян проводу Демократичної партії підтримували групу споживачів та організоване робітництво, але натиск на конґресменів з боку підприємців та фармерів виявився набагато сильнішим. Згідно з заявою конґресмена Томаса О'Нейла з Массачусетс, цей натиск бизнесових кіл був такий сильний, що противники законопроєкту про продовження повновластей Президента не мали практично ніяких виглядів на успіх. У висліді такого рішення Палати репрезентантів, президент Ніксон збереже у своїх руках на наступний рік повну контролю над господарським життям країни і від його рішення залежатиме питання меншої чи більшої контролі цін і платень. Засадничо, президент Ніксон базує свій плян боротьби з інфляцією та підвишкою цін на збільшенні продукції і постачання всіх цих товарів, на які є великий попит. Це в першу чергу стосується сільськогосподарських продуктів. Найновішим заходом Президента по лінії обниження цін є його пропозиція кинути на ринок т. зв. „критичні матеріяли" загальної вартости понад 6 більйонів долярів. Мова тут йде про матеріяли стратегічного порядку, нагромаджені у державних магазинах, які нормально можуть бути використані тільки для оборонних цілей. Президент Ніксон подав на розгляд Конґресу проєкт змін у нагромаджуванні матеріялів стратегічної ваги, заявляючи, що в теперішній ситуації ЗСА мають у своєму розпорядженні потрібні засоби і можливості на випадок якоїсь небезпеки і що інтерес оборони країни не вимагає зберігання цих матеріялів у магазинах. Згідно з законом, продаж цих матеріялів, чи взагалі будьякі зміни у дотеперішньому законодавстві щодо нагромадження стратегічних матеріялів, конечних для оборони країни, мусять бути затверджені Конґреном. Добре поінформовані кола у Вашинґтоні є переконані, що Конґрес схвалить ці пропозиції президента Ніксона.

Заплянована ліквідація військових баз в ЗСА

Вашинґтон. — Департамент оборони повідомив, що він плянує у відносно короткому часі ліквідувати 274 військових баз на терені ЗСА у загальному пляні обниження видатків. Заповіджена ліквідація військових баз уможливить урядові заощадити близько 400 мільйонів долярів річно. З ліквідацією цих баз, однак, в'яжеться одна проблема, а саме, що упродовж найближчого року 26, 172 цивільних і 16, 640 військових працівників на цих базах втратять працю і збільшать ряди безробітних. Справа ліквідації такої кількости військових баз на терені ЗСА викликала невдоволення в Конґресі, не зважаючи на те, що це питання є предметом дискусії від довшого часу. Окремі конґресмени вимагають, щоб заки ліквідувати військові бази в ЗСА, де мають працю американські робітники, зліквідувати такі бази за кордоном ЗСА і цю працю, яка на цих закордонних базах виконується, виконувати на базах в ЗСА.

Австралійський закон забороняє збудувати пам'ятник Т. Шевченкові у столиці

Канберра. — Управа Союзу Українських Організацій в Австралії, СУОА, одержала офіційне вияснення австралійського уряду, що закони тієї країни не дозволяють на встановлення пам'ятника Тарасові Шевченкові в столичному місті Канберрі. За австралійським законом, у столиці можуть бути встановлені тільки пам'ятники австралійським національним діячам і героям. Покищо не вияснено, як і що вирішить Управа СУОА. Ще в 1970 р. за попередньої Управи винесена було рішення про будову такого пам'ятника. Серед українців у Австралії виникла думка збудувати пам'ятник Т. Шевченкові у формі гарного будинку в Канберрі — Центру української культури ім. Т. Шевченка, а при вході до того дому встановити пам'ятник Кобзареві України в натуральному розмірі людського росту. Крайовим Комітетом будови пам'ятника керує інж. С. Місько. Дальше рішення залежатиме від постанови Управи СУОА, яка тепер вивчає громадську опінію у цій справі.

Американське летунство бомбардує ворога в Ляосі і Камбоджі

Сайґон. — У добавок до Камбоджі, де американські літаки, включно з суперфортецями „Б-52" бомбардують комуністичні скупчення і становища вже від шістьох тижнів, у минулий понеділок 16 квітня вони відновили своє давнє бомбардування комуністів також у Ляосі. Перемир'я у Ляосі настало 23 лютого ц. р., але дотепер тамошній уряд прем'єра Суванни Фуми й комуністи з табору так званого Патет Ляо не погодилися щодо складення коаліційного уряду, в якому комуністи мали, за договором про перемир'я, дістати половину портфелів. В минулу неділю північнов'єтнамські вояки разом із формаціями Патет Ляо раптом заатакували й захопили містечко Та Вієнь, яке було під державною адміністрацією. На просьбу ляоського уряду американські літаки перевели бойову акцію проти комуністів із невідомим вислідом. Тим часом у Камбоджі ситуація далі критична. Південно-в'єтнаські військо переступило було кордон в сторону Камбоджі, але — за твердженням в'єтнамців — воно зареаґувало тільки на комуністичні воєнні дії у прикордонній смузі а не запустилось вглиб Камбоджі, щоб помагати державному війську у війні проти комуністів. На сенатській Підкомісії для справ втікачів у Вашинґтоні сенатор Едвард Кеннеді нарікав, що за останні три роки у Камбоджі три мільйони осіб мусіли покинути свої доми і втікати. — з американських урядових кіл подають число втікачів у Камбоджі на 100,000. Все ж, та маса втікачів-нуждарів збільшує хаос у тій країні, де від трьох років ведеться війна з участю північно-в'єтнамського війська та місцевих повстанців, прихильників колишнього голови держави Нородома Сіянука, що живе у Пекіні.

На Раді Безпеки ОН прийшло до зудару Москви й Пекіну

Об'єднані Нації. — На засіданні Ради Безпеки Об'єднаних Націй у понеділок 16 квітня ц. р. амбасадор Комуністичного Китаю Хуанґ Хуа заатакував однаково Америку, як Совєтський Союз, що ті обидві „суперпотуги" винуваті у військових рейдах і терористичних атаках Ізраїлю проти арабів, при чому той китайський представник таврував Совєти за їх облудну резолюцію, яку вони зголосили були, щоб не вживати сили в міжнародних взаєминах. Совєтський представник Яков Малік сердито відповів, тавруючи Комуністичний Китай, який „опинився у спілці з Ізраїлем в очорнюванні Совєтського Союзу". Рада Безпеки ОН продовжувала свої наради з приводу минулотижневого ізраїльського рейду проти квартир палестинських партизанів у столиці Ливану Бейруті. Ливан заскаржив Ізраїль до Ради Безпеки ОН заявивши, що в тому рейді вбито 12 арабів між ними трьох видатних діячів полестинського партизанського руху. На тому засіданні був теж приявним прибулий спеціяльно до Ню Йорку єгипетський міністер закордонних справ Мохаммед ель-Зайят, який апелював до Об'єднаних Націй щоб вони „заборонили" Америці помагати Ізраїлеві зброєю, яку Ізраїль використовує для наїздів проти арабських країн. Дискусія між совєтським, китайським й ізраїльськими дипломатами була така гостра, завзята і хаотична, що головуючий на Раді Безпеки Хавієр Перез де Куелляр з Перу перервав наради і відклав їх до наступного дня, закликавши членів Ради ОН, щоб вони обмежились до ділового обмірковування справи, яка стоїть на денному порядку.

У Москві все ще нема нового американського амбасадора

Москва. — Совєтський уряд стурбований, що від трьох місяців, як американський амбасадор Джекоб Бім від'їхав з Москви, перейшовши в стан спочинку, все ще не призначено його наступника. Аґенди амбасади веде професійний дипломат, шарж д'аффер Адольф Дабс, але він, не маючи ступня амбасадора, не має доступу до партійного проводиря Леоніда Брежнєва. Тим часом Брежнєв має прибути в червні цього року з офіційними відвідинами до Вашинґтону, щоб ревізитувати президента Ніксона, і на його нарадах у Вашинґтоні повинен бути приявним також американський амбасадор у Москві. Совєтські проводирі — твердять західні кореспонденти в СССР — зацікавлені в тому, щоб новий американський амбасадор був того видатного формату, як новопризначений амбасадор ЗСА у Пекіні, Дейвід Брус, який є одиноким американським дипломатом, що займав був амбасадорські становища у Лондоні, Бонні і Парижі. Як кандидатів на нового амбасадора ЗСА у Москві преса називає президента „Чейз Манґеттен Банку" Дейвіда Рокефеллера, асистента державного секретаря для близькосхідніх справ Джозефа Сіско та теперішнього амбасадора в Югославії Малькольма Туна, який буцім-то належить до кращих знавців совєтських справ.

ВИСТАВКА СЛАВИ ҐЕРУЛЯК

Торонто. — Виставка керамічних скульптур мисткині з Ню Йорку п-і Слави Ґеруляк відриється 15-го квітня в Осередку Мистецтва ССУК при 2445 Блюр вулиці на заході Торонта, і триватиме до Великодня. Відкриття о 3-ій год. по полудні. Відбудеться також зустріч із мисткинею.

ДУХОВЕНСТВО І ГРОМАДА ВШАНУВАЛИ ВЛАДИКУ МИТРОПОЛИТА МСТИСЛАВА У 75-РІЧЧЯ

Бавнд Брук. — Минулої неділі, 15-го квітня, тут в осередку Української Православної Церкви духовенство і громада вшанували первоієрарха цієї Церкви Митрополита і водночас Митрополита Української Автокефальної Православної Церкви Владику Мстислава торжественним молебнем та прийняттям у його 75-річчям. Владиці Мстиславові сповнилося 75 років життя 10-го квітня ц. р. З цієї нагоди в неділю, 15-го квітня, о год. 4-ій по полудні в місцевій Церкві - Пам'ятнику Владика Архиєпископ Марко в сослуженні численного духовенства та біля трьох сот вірних відслужив у намірені Ювілята благодарственний Малебень, після якого в недалекому „Голлідей Інн" відбулося ювілейне прийняття. Про причину і мету зустрічі говорив о. протопресвітер Степан Біляк, про Владику - Ювілята та, зокрема, про його діяльність і досягнення в Новому Світі сказав Владика Архиєпископ Марко, проголосивши многоліттєвіє для Ювілята, якого з 75-річчям привітав та склав побажання від імені Консисторії, духовенства і мирян голова Консисторії о. протопресвітер Артемій Селепина. Від імені Світового Конґресу Вільних Українців та Українського Народного Союзу вітав владику-Ювілята головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір, а від імені Українського Конґресового Комітету такі ж побажання склав полк. Самойлів. Від комбатантів Українських Визвольних Змагань та від ОбВУА привітання склав д-р Іван Козак. Був ще привіт від Української Православної Ліґи. В мистецькій частині виступали солістка Ганна Шерей та ансамбль бандуристок ім. Лесі Українки з Бавнд Бруку. Владика Митрополит Мстислав, дякуючи за увагу для нього, говорив про положення християнства в світі та про хитрощі безбожної Московії витворювати замішання і створювати пригожі для її імперіялістичних зазіхань ситуації. Зустріч закінчив коротким словом о. Теодор Форостій, після чого відспівано гимн „Ще не вмерла Україна".

Митрополит УПЦ в ЗСА й АУПЦ у вільнім світі Владика Мстислав

НАДЗВИЧАЙНИЙ СОБОР УАПЦ ВІДБУДЕТЬСЯ В ПАРИЖІ В ЧЕРВНІ Ц. Р.

Бавнд Брук, Н. Дж. — Згідно з проголошенням Митрополита Мстислава в днях 20-30 червня і 1 липня 1973 р. відбудеться в Парижі, в церкві св. Ап. Симона Зилота Надзвичайний Собор Української Автокефальної Церкви з участю єпископів, духовенства та представників парафій й інших церковних установ. Почнеться Собор св. Літурґією, що буде відправлена в п'ятницю 29 червня разом із панахидою за душі мучеників Великого Голоду 1932-1933 років. Крім формальних справ, в програмі Собору на цей день передбачена основна доповідь Владики Мстислава про сучасний стан Українського Православ'я на Батьківщині, стан УАПЦ у вільному світі та зовнішні зв'язки УАПЦ, як також співдоповіді владик Марка із ЗСА, Іова з Південної Америки, Ореста із Західньої Европи, митр. прот. С. Богатирця з Англії та відпоручника Консисторії УАПЦ на Австралію і Нову Зеляндію про стан і потреби УАПЦ в окремих церковних провінціях. Цього ж дня буде справоздання Комісії для зв'язку з іншими українськими православними Церквами і юрисдикціями. На суботу 30 червня передбачена доповідь проф. д-ра Ю. Бойка на тему „Митрополит Василь Липківський, як носій і відновитель українських православних традицій", звідомлення резолюційної та статутової комісій і наприкінці відбудуться вибори до керуючих УАПЦерквою установ — Ради Митрополії, Вищого Церковного управління та Ревізійної Комісії.

Книжка „Фермент в Україні" появилася дешевим виданням

Ню Йорк. — Тут появився дешевим виданням, у м'якій обкладинці, збірник самвидавних матеріялів з України, що був виданий 1971 року під назвою "Ferment in the Ukraine" англійською мовою одночасно двома виданнями — у В-ві МекМіллена у Великій Британії й у В-ві Преґера у ЗСА за редакцією Майкела Бравна і з передмовою Макса Гайварда. Здійснено це видання заходами українських молодечих організацій ЗСА і Канади — Комітету в обороні совєтських політичних в'язнів, Союзу Українських Студентів Канади (СУСК), Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського (ТУСМ) та видавництва ім. В. Симоненка „Смолоскип". Появилося це нове видання тиражем в 4 000 примірників в кольоровій обкладинці і в розпродажі коштує $2.50. Тираж попередніх видань в Англії і в ЗСА виносив 1 000 примірників і книжка коштувала 15.00 дол. Після своєї появи в 1971 р. книжка „Фермент в Україні" мала прихильні рецензії у великих світових щоденниках. На зміст видання „Фермент в Україні" склалися переклади попирюваних в Україні документів з діяльности українського руху самооборони, в тому числі звернення й листи засуджених 1961 року юристів Л. Лук'яненка, І. Кандиби та інших, звернення М. Масютка й М. Гориня із таборів суворого режиму, „Репортаж із заповідника ім. Берії" В. Мороза, документи до справи В. Чорновола, як також інші самвидавні матеріяли 1966-1968 років. В епілозі надруковане відоме звернення М. Гориня, І. Кандиби й Л. Лук'яненка до Комісії людських прав ОН. Завершується збірник списком українських політичних в'язнів за станом на 1970 рік, вибраною бібліографією англійською мовою і списком „неопублікованих" підпільних писань, як також вичерпним індексом згаданих у матеріялах прізвищ. Нове видання книжки „Фермент в Україні" можна набувати через названі вгорі організації, або ж на адресу Crisis Press, P.O. Box 1294, Woodhaven Stn., Woodhaven, N.Y. 11421. Прибуток з видання призначений на допомогу совєтським політичним в'язням.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 85 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Рік Европи

Коли скінчилася В'єтнамська війна, то увага американської закордонної політики звернулася в сторону Европи — чули ми в авторитетних заявах Білого Дому й читали в різних коментарях. Хоча миру у В'єтнамі та в Камбоджі ще нема і стурбованість тамошньою ситуацією виявилося яскраво раптовим висланням туди заступника шефа штабу Армії генерала Александра Гейґа, проголошений „календарик" цьогорічних дипломатичних подорожей вказує, що дійсно Вашинґтон у більшій мірі, як дотепер, буде прислухатись до думок і суґестій европейських лідерів. У лютому ц. р. приїздив з відвідинами британський прем'єр Едвард Гіт. Цього тижня президент Ніксон нараджується з прибулим із Риму прем'єром Джуліо Андреотті, 1 травня має прибути канцлер Західньої Німеччини Віллі Брандт, після того плянується — ще невідомо де й коли — зустріч президента Ніксона з французьким президентом Джорджем Помпіду, а на осінь цього року заповіджено подорож по столицях Західньої Европи Ричарда Ніксона.

Коли мова про Европу, то під нею розуміється у сучасних відносинах тільки Західню Европу, а не СССР, який належить до Евразії, ані його европейських сателітів. Очевидно, що відношення до Москви становитиме осередок всіх тих американсько - европейських нарад. Бо коли читаємо, що йдеться про покращання американсько-европейських відносин на терені Атлантійського Союзу (НАТО) і про погодження економічних інтересів Америки й 9-членної Европейської Економічної Спільноти, то в одному й другому випадку йдеться про збереження збройної та економічної потуги у суперництві із зброєнням та політичною експансією Совєтського Союзу.

Американські як і европейські державні мужі та економісти здають собі справу з того, що митно - господарська війна між ЗСА й ЕЕСпільнотою була б такою самою катастрофою для всіх країн Атлантійського обширу, як збройне послаблення НАТО. Увесь західній політичний світ також свідомий, що Совєти хочуть від задуманої Панезропейської конференції безпеки тільки затвердження свого стану посідання, що його дістали за Ялтинським договором і згодом закріпили й поширили. Ту ціль хоче осягнути Леонід Брежнєв своїми відвідинами у Вашинґтоні в червні ц. р. Коли б усі західні дипломатичні відвідини, з'їзди й наради довели до протидіяння совєтським затіям, то це був би найкращий вислід теперішнього „европейського року".

Розстріли в Сараєві

Загострюючи свою боротьбу з усякими проявами хорватського націоналізму й сепаратизму, режим югославського президента і провідника комуністичної партії Югославії Йосифа Броза - Тіта, до речі також хорвата за національністю, хапається вже й засобів терору — фізичної ліквідації борців за відокремлення Хорватії від Югославії. Після широкої чистки в хорватській компартії, виарештування соток студентів і громадян, активних у хорватських леґальних організаціях і навіть розв'язання найстаршої і заслуженої культурно - освітньої організації „Грватска Матіца", тітовський режим почав проводити суди над здогадними терористами, запідозреними у спробах ... інвазії на югославську територію, засуджуючи їх — як звичайно в тоталітарних режимах — до розстрілу.

Згідно з повідомленням югославського міністерства інформації, в Сараєві відбувся суд над чотирма учасниками „терористичної групи", яка в червні минулого року вдерлася на територію Югославії з ближче неозначеними цілями, мабуть, тільки для демонстрації, бож годі думати, щоб члени тієї групи вірили в будь-який успіх своєї експедиції. Як твердив акт обвинувачення, учасники цієї „інвазії" ніби були членами усташівської організації — „Хорватського революційного братства". В сутичці з югославською поліцією більшість із 19 членів групи згинули і тільки четверо захоплено в полон. Після суду в Сараєві — трьох із них розстріляно, а одного засуджено на 20 років ув'язнення.

Суд над хорватськими сепаратистами викликав міжнародний відгук. Розстріляні хорвати були еміґрантами, натуралізованими громадянами Австралії, але югославський уряд не вважав за відповідне поінформувати Австралію про суд, вирок і екзекуцію, що й привело до гострого протесту австралійського уряду. Жінка одного з розстріляних твердить, що він не брав участи в ніякій експедиції, а тільки відвідував своє рідне село і під час відвідин був схоплений.

Абстрагуючи від участи чи неучасти розстріляних у Сараєві хорватів в якійсь терористичній акції, треба ствердити, що здійснені тітовським режимом для відстрашення антирежимних хорватських груп за кордоном такого роду репресії хорватського визвольного руху ні в Хорватії, ні за її кордонами не зліквідують. Хорватський рух, як і всі такого роду національні рухи у світі, куди глибший і сильніший, щоб його можна було зліквідувати екзекуціями.

В. Щербицький дав „інтерв'ю" кореспондентам „Правди"

Київ. — РАТАУ поінформувала, що 7 квітня перший секретар ЦК КП України В. В. Щербицький „зустрівся з групою відповідальних працівників редакції і власних кореспондентів газети „Правда". У ході розмови товариш В. В. Щербицький розповів про розвиток економіки, науки і культури республіки, про організаторську та ідейно-виховну роботу партійних організацій по мобілізації трудящих на здійснення рішень XXIV з'їзду КПСС, успішне виконання плянів третього року п'ятирічки і соціялістичних зобов'язань". В інформації вказується також, що „докладно говорилося" про вивчання „матеріялів ювілейного урочистого засідання в Москві, присвяченого 50-річчю утворення СРСР, про посилення ідейно-виховної роботи, інтернаціонального виховання трудящих". Про те, що це „інтерв'ю" з українським комуністичним лідером мало особливий характер, говорить той факт, що на зустрічі з кореспондентами „Правди" були також голова Ради міністрів УССР О. П. Ляшко, секретарі ЦК КП України та кандидати в члени Політбюро ЦК КП України В. Ю. Маланчук і Я. П. Погребняк. Досі про „розмову" нічого в „Правді" не подано.

М. Сосновський

СКВУ ТА ЙОГО ПЕРСПЕКТИВИ

(2)

Розглядаючи реальні можливості для діяльности Секретаріяту СКВУ, ми повинні перш за все встановити окреслену систему вартостей, визначити ступінь важливости того чи іншого почину, чи проєкту в загальному контексті наших поточних потреб. Це стосується в однаковій мірі зовнішнього і внутрішнього відтинків діяльности СКВУ. Разом з цим доцільним буде також вказати на те, які ділянки праці повинні бути виелімінowані з засягу діяльности Секретаріяту СКВУ.

Зовнішній відтинок праці

Він в'яжеться з вимогою давати „всю можливу допомогу українському народові в його змаганнях до волі". Що тут ми можемо зробити? На нашу думку, з одного боку, тут може бути мова про репрезентацію назовні леґітимних аспірацій українського народу в Україні, а з другого — специфічні політично - інформаційні підприємства і почини, ведені по лінії цих аспірацій. На цьому відтинку повинні бути узгляднені дві ділянки: а) безпосередні політичні контакти і зв'язки з міжнародними чинниками від імени українських поселень, б) систематична і добре наладнана інформаційна служба.

Ні одної з цих ділянок не пощастило теперішньому Секретаріятові належно охопити, не зважаючи на вживані заходи. Все таки, на основі власного досвіду, хочемо ствердити, що ця справа є цілком в межах можливого, а наявні перешкоди і труднощі не є такого порядку, щоб їх не можна було б перебороти.

Очевидно, цей відтинок діяльности повинен бути координований з українським політичном сектором за таким пляном, щоб діяльність громадських і політичних чинників себе доповнювала, а не перебувала в конфлікті. Доповненням такої діяльности була б діяльність, ведена на цьому відтинку центральними репрезентаціями в окремих країнах нашого поселення.

Внутрішній відтинок праці

а) Культурна політика

Передумовою збереження нашої національної ідентичности в діяспорі та розвитку наших поселень є, на нашу думку, інтенсивне плекання культурних цінностей. Питання культурної політики, яка охоплювала б усі наші поселення, має в цьому випадку засадничу вагу. Під цим оглядом треба дивитися на нашу діяспору, як на одність без уваги на місце поселення і на різноманітності зовнішніх впливів на наш духовний розвиток.

Приймаючи, що окремі поселення будуть на практиці переводити в життя такі чи інші напрямні нашої культурної політики, виринає потреба точно визначити специфічні критерії в оцінці культурних явищ, а також намітити заходи під кутом втримання нашого культурного розвитку на певному рівні. Питання, що стосуються видавничої справи (книжки, періодики), мистецько - розвагової, національних традицій тощо, мусять знаходити відповідь у загальному контексті нашого збірного життя в діяспорі з постійним і систематичним врахуванням культурних українських процесів і досягнень на українських землях.

б) наукова політика

Це — інший аспект нашого духовного життя, що має специфічний характер і специфічні завдання. Вимогою часу є, щоб ми створили належні передумови для нашого наукового розвитку, враховуючи велику важливість того відтинку для нашого життя в діяспорі, а також для життя українського народу в Україні. Досвід останнього 50-річчя показав, що існують в різних країнах передумови для розвитку незалежної української науки та наукових інституцій (наших і чужих), в рямках яких можна було б вільно і об'єктивно плекати окремі українознавчі дисципліни. Тепер ідеться про те, щоб повністю були використані наявні можливості і щоб активність на цьому відтинку була у якійсь мірі координована з врахуванням наших потреб та інтересів. Це завдання повинна виконувати Українська Наукова Рада, зорганізування якої, однак, досі не вийшло з початкової стадії.

У програмі праці Секретаріяту СКВУ повинна бути діяльність по лінії збереження існуючих наших власних наукових інституцій, які мають діяти в системі Української Наукової Ради. Незалежно від того Секретаріят СКВУ повинен, враховуючи вимоги поточної праці всього громадського сектору, подбати про зорганізування у системі Української Наукової Ради або у власному засягу демографічно-соціологічних студій українських поселень, а також студій ситуації на українських землях. Це, безперечно, не легке завдання, але наша громада в діяспорі повинна врешті здобутися на поточну політику і політичне плянування, сперте на серйозних наукових дослідженнях.

в) Пресово-інформаційна служба

Цей відтинок діяльности повинен мати подвійне спрямування і подвійне завдання: зовнішня і внутрішня інформація. Намагання за останніх шість років розбудувати пресово - інформаційну службу не увінчалися успіхом у запланованих рямках і Секретаріят мусів обмежитися досить вузькою інформаційною д і я льністю. На нашу думку, Секретаріят повинен регулярно публікувати власний інформаційний бюлетень трьома головними мовами: англійською, французькою і еспанською. Крім того, бюро Секретаріяту повинно постачати українській пресі і радіомовленню матеріяли про працю Секретаріяту.

Це один аспект пресово-інформаційної служби. Другий аспект — це інформаційна служба на Україну, що, як показують події останніх років, необхідна. Це, безперечно, зв'язане зі значними коштами ,але якщо українська організована громада поза межами України хоче виконати свої обов'язки супроти свого народу і своєї батьківщини, це питання повинно бути позитивно і ефективно розв'язане.

(Закінчення буде)

Любов Коленська

„ЧИСТІ ДЖЕРЕЛА ЄДНАННЯ"

Під таким промовистим заголовком пише свою статтю Євген Шабліовський, лавреат Ленінської премії, в київському журналі „Україна". Сам автор, до речі, за часів є ж о в щини засланий до концтабору, український совєтський літературознавець, член АН УССР (1934), член КПСС. Він учительський син, народжений у Камені-Каширському, закінчив Київський інститут ім. Тараса Шевченка. Почав друкуватися в 1928 році. Написав з ортодоксальних позицій кілька праць про творчість Т. Шевченка, цілий ряд праць з теорії літератури і загального л і т ературознавства. Йому належать розвідки про Лесю Українку, В. Стефаника, Б. Грінченка, про деяких російських письменників, зокрема М. Горького, і про польського поета С.-Р. Станде. В 1964 р. Євген Шабліовський о д е р ж а в л е н і н с ь к у н а г о р о д у. З цих кількох рядків його біографії виразно видно, якими дорогами йому прийшлося йти, щоб кінець-кінцем здобути становище в ряді незатаврованих „буржуазним націоналізмом".

А коли згадати пророчистий заголовок його статті „Чисті джерела єднання", поставивши наголос на „чисті", не можна ніяк не завважити в ньому лицемірства і, зокрема, совєтського парадоксалізму.

Ось деякі слова із статті Є. Шабліовського: „Саме для утвердження національної самобутности треба було вийти за вузькі межі відрубности, стати на рівень загальнорадянського соціяльно - історичного досвіду". І він цитує слова Івана Микитенка, що в 1930 р., виступаючи на з'їзді письменників у Харкові, сказав, що „ленінське розв'язання національного питання стало підоймою і рушійною силою для всіх літератур" і що воно „веде їх через національну форму до найвищих ступенів соціялістичної культури".

Євген Шабліовський підпирає свої твердження цитатами з Максима Рильського, Павла Тичини, Володимира Сосюри, людей, що так, як і він (їх згадує Ю. Клен у своїй поезії „Молитва"), заломилися, бо не вистачило в них сил протиставитися нещадному режимові. І їхні слова, позначені цитатами в статті Є. Шабліовського, говорять про с п о рідненість, про близькість, про дружбу народів..., але вкінці одного свого вірша Тичина таки пише: „Хоч у родині всі схожі одне до одного, алеж усі різні". Цитує Євген Шабліовський і слова казахського поета Джамбула, який сказав: „Шота (Руставеллі — Л. К.), наш Пушкін і Тарас з піснями свого народу прийшли до всіх нас!"

Є. Шабліовський пише, що „зближення націй — це не „нівеляція", як твердить буржуазна пропаганда, а багатобарвний процес невпинного піднесення духової культури народів у їхньому прагненні до соціялістичної єдности". Але після цього наскрізь фальшивого ствердження признає, що не ввесь цей процес злиття різних культур відбувається гладко і простолінійно. Він каже: „Треба підкреслити, що література соціялістичного реалізму зростала і... міцніла в боротьбі з буржуазною ідеологією, і тому Пленум ЦК КП(б)У в червні 1926 р. засудив діяльність буржуазних націоналістів, спрямувавши українську літературу на єдиновірний, л е н і нський шлях". Пояснює він це тим, що партія стоїть за самостійний розвиток у к р аїнської культури, щоб, мовляв, проявилися всі творчі сили українського народу; вона — за рішучий її розрив з традиціями провінціяльної обмежености та рабського наслідування; вона це робить не шляхом протиставлення української культури культурам інших народів, а шляхом братнього співробітництва всіх національностей, щоб в справу будівництва міжнародної культури українська робітнича кляса зуміла вкласти свою частку.

Очевидно, правди в цих усіх ствердженнях годі дошукуватись.

Євген Шабліовський пригадує „визначну подію" — Тиждень української літератури, проведений за рішенням партії та уряду в Москві взимку 1929-го року, „широкий виступ одного із представників братніх письменств Радянського Союзу", а потім цитує лиховісну Деклярацію Федерації Радянських Письменників з 31-го грудня 1929 р., підписану І. Микитенком, П. Усенком, Ю. Смоличем, О. Полторацьким, в якій підкреслювалося „розгортання українського культурного процесу і поширення ідей пролетарського інтернаціоналізму, що органічно єднається з нещадною боротьбою проти будь - яких викривлень ленінської національної політики в красному письменстві". В його статті грімко звучать слова А. Микитенка, сказані в 1937-му році з міжнародної трибуни Антифашистського конгресу, що „народам є чужа міжнаціональна ненависть".

„І так, хоч довелося боротися з буржуазною ідеологією, українське красне слово зуміло в його національних зв'язках вийти на широкі й світлі шляхи соціялістичного єднання народів", — завважує Євген Шабліовський. — Навіть всупереч „прогнозуванням зарубіжних „радянологів" літератури СРСР, соціялістичні змістом, національні формою, переживають нині добу інтенсивного розвитку. Соціялізм і національне відродження, соціялізм і духовний злет стали поняттям неподільним".

Все це пише Шабліовський тоді, коли українська совєтська література в лещатах цензури і „соцреалізму" вступила в найтяжчий етап свого існування.

Плазуючи перед „старшим братом", Шабліовський цитує Олеся Гончара: „Без Горького, без Маяковського, без Шолохова було б неможливим те змужніння, той рівень розвитку української радянської літератури, якого вона нині досягнула".

Далі пише Шабліовський, що „у деяких авторів помічається тенденція національне розуміти, як щось несумісне з інтернаціоналізмом, як чуже тіло, без якого, мовляв, неможливо піднестися до висот інтернаціоналізму. І тут національне виступає мало як не психологічний бар'єр, як перепона на шляху до єдности".

В 30-их роках, коли українська література розквітла, видавши неоклясиків, а з ними таких драматургів як Микола Куліш, і пізніше після сталінського терору, коли появилися „шестидесятники" і такі визначні літератори, як Мороз, Осадчий, Чорновіл та інші, почування української окремішности і гордости виявилось з особливою силою. То до чого ж тут „чисті джерела єднання"? І Шабліовський напевно сам знає, що джерела ті нечисті, а „єднання" — примусове, вимушуване моральними і фізичними тортурами.

„Самвидав", а з о к рема „Український Вісник" стверджують українську живучість і твердо й наглядно заперечують слова Євгена Шабліовського про єднання в підсовєтській літературі. Українці творять свою окремішню літературу і своє власне мистецтво.

ДНІСТЕР НАПУВАТИМЕ ЧЕРНІВЦІ

Водні запаси річки Пруту, особливо влітку і взимку, стали недостатніми й не можуть задовольнити все зростаючих потреб на воду міста Чернівців. Тому розпочали прокладати новий водопровід до столиці зеленої Буковини, яким вода з Дністра почне плинути в протилежному напрямку, всупереч законам природи: щоб воду з Дністра перегнати до Чернівців та в сусідні райони, її доведеться перепомповувати спершу вгору на висоту 180 метрів, а потім, перепускаючи через фільтри, розподілювати д л я Чернівців та ін. населених пунктів.

ГОЛОС ЧИТАЧА

ХТО ВЛАСТИВО Є „КОЖНИЙ НЕДОРОЗВИНУТИЙ УМ"?

Не знаю, чому п. Степан М. Горак у статті „За акцію проти академічного русофільства" („Свобода" з 31-го березня ц. р.) не додержується теми і ображає десятки, а то й сотки тисяч американців, зокрема американських українців, які здобули високу фахову освіту або академічну освіту завдяки, чи як пан Горак це згірдливо називає, „за так звані „джі-ай" гроші?".

Є загально відомим, що студенти - ветерани належали і належать до найбільш солідних і пильних студентів (хоч часто їм приходиться важко, і не всі вони можуть здобувати медалі й інші нагороди, бо, крім студій, часто мусять працювати на утримання родини, як це я сам і багато моїх товаришів мусіли робити), а після студій їх дуже радо приймають на різні посади з огляду на їх працьовитість, точність, солідність і дозрілість (матурітн).

З власного досвіду і на підставі свідчень знаю, що власне синки і донечки багатіїв (або й тих бідняків, які самі собі всього відмовляли, щоб дитинка не мусіла взагалі нічим журитися і спокійно „вчитися на пана"), часто - густо ходили до коледжів і університетів тільки тому, щоб не йти до війська.

Оці „розвинуті уми" часто, коли вже їм надокучувало дискутувати над проблемами сексу і наркотиків, влаштовували якусь демонстрацію або й бешкет включно з биттям вікон і тому подібними виявами „інтелектуального супрематизму", а вже перед самими іспитами вивчали напам'ять певні розділи. І, хоч про це пан Горак не хоче писати (бо може й не знає), з допомогою лібералізуючих (або й комунізуючих) професорів дістали докторати й інші наукові ступені. Власне для тут згаданої групи студентів т. зв. „рашин стадіс" були дуже популярні, поряд з іншими т. зв. новими науками, перемішаними з психологією Фройда, соціологією, що включає вчення Мао, Маркса, і т. п.

Якщо пан Горак десь і зустрів одного-двох ветеранів, які не мали відповідної академічної заправи перед тим, поки вступили до вищого наукового закладу, або які поводилися невідповідно (ми всі знаємо, що в Американських Збройних Силах знайшло собі місце певне, хоч і незвичайно мале, число людей, які мусіли бути звільнені за злу поведінку або й злочинність), то на цій підставі він ніяк не повинен ображати всіх американських ветеранів, як це недвозначно робить.

Пан Степан М. Горак повинен якнайскоріше спростувати свої образливі і нічим не підтверджені вислови, і формально перепросити всіх ветеранів А м е риканських Збройних Сил, незалежно від того, чи вони студіювали з допомогою Ветеранської Студійної Запомоги, чи ні.

Атанас П. Кобрин
Боффало, Н. Й.

Анатоль Галан

„ЙОГО ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНСТВО"

(1)

Геник Яскульський закінчив десятилітку з дуже добрими оцінками. Він не мав сумніву, що його приймуть до високої школи, і цією омріяною школою був для нього медичний факультет Київського університету.

Захоплення медициною проявилося в хлопцеві ще від дитячих років. Він „лікував" котів і собак, себто прикладав їм теплі компреси від болів шлунку, мастив йодиною ранки, забинтовував пошкоджені лапки хатнім птахам. Батьки й старші діти жартома кликали Геника доктором, а він відповідав:

— Смійтесь собі на здоров'я, а я таки справді буду лікарем, ось побачите...

Тепер давня мрія стає дійсністю. Власне, до цілковитої дійсности не так близько, але ось уже поріг, здано документи до університету, і Геника запевнили, що він буде в числі перших кандидатів.

Тим часом весело минали вакаційні дні. Рухлива молодь гасала київськими вулицями, поширювала обізнаність із стародавнім славним містом. Нишпорила по навколишніх лісах у пошуках грибів. Робила прогулянки в поблизькі села. А найкращою розвагою було купання й мандрівки моторовим човном. Чудова пора літо, коли не помічаєш часу, і дні здаються суцільним святом.

Лишалося два тижні до початку навчання, і раптом Геник дістав запрошення до комітету державної безпеки. В чому річ? Ніколи він із тим комітетом справи не мав, тільки похмуро косився, проходячи повз нього, бож чув від старших, що то за установа...

Але йти треба. Геник був ретельний у всьому, і на дев'яту годину, як вимагало запрошення, стояв біля віконця бюра перепусток.

— Третя кімната! — сказав Геник.

Черговий у військовій уніформі запитав прізвище, узяв телефонну слухавку, щось там буркнув, очевидно, дістав дозвіл пропустити й простягнув Геникові синій папірець.

У кімнаті, позначеній числом три, сидів старший присадкуватий чоловік із відзнаками майора, щось писав, але зразу ж відклав набік олівець і привітно сказав:

— Сідайте!

Сірі очі майора, обрамлені темнуватими кругами, були втомлені, але дивились на прибулого без злоби, навіть з якимсь прихованим співчуттям.

Геник невимушено сів, бож не почував за собою гріха, і тому не боявся.

— Ви Геннадій Яскульський?

— Так.

— Ваш батько, здається, був священиком?

— Був. І що з того?

Яке зухвальство! Тридцять років тому за це „що з того?" гаркнули б: „попівське кодло!", ще й нагородили б поличником, а тепер поважний майор лише посміхнувся й відповів:

— Нічого. Це я так, тільки поцікавився.

— Ви щось маєте до мене? В чомусь обвинувачуєте?

— Боже, борони. За віщо? Я хочу поговорити з вами в справі вашого дальшого навчання. Куди ви тепер спрямовуєте свої кроки?

— На медичний...

— Вас уже прийнято?

— Майже. Я бачив себе в списку кандидатів.

— Будете проходити якийсь іспит?

— Можливо. Але я іспиту не боюсь.

— Гм... А що б ви сказали, коли б вам запропонували навчання в московській духовній академії? Там іспитів непотрібно.

— Я вже зазначив, що іспитів не боюся, а крім того, мене зовсім не цікавить так звана духовна нива.

— Не цікавить? Зате нас цікавить... Слухайте, Яскульський, ви людина розумна, вчились на відмінно по всіх предметах, у тому числі й політичних. Ви були дуже активним у громадській праці, маєте організаторські здібності, з вас непересічний промовець. Чому б вам не піти до академії?

— Не хочу!

— Гм... Не хочу... А думаєте, я хочу тут сидіти? Та ще зранку до пізнього вечора. Моя праця теж не по мені...

— Ну, то покиньте її.

— Покинути? А хто дозволить? Ви в комсомолі?

— В комсомолі.

— А я в партії. Уже давно. І партія мені доручила... оце. Зважте на свою майбутню кар'єру. Ну, будете ви лікарем десь у районі, бож тут вас не залишать. Це значить вічний клопіт. Удень приймання хворих. Увечері — виклики до хворих. Тож зовсім не буде часу для особистого життя. А платня фактично мізерна. Куди ви розженетеся з 150-ма рублями? Хібащо вистачить на їжу. А після закінчення духовної академії у вас широкий шлях... Станете єпископом, архиєпископом, митрополитом, матимете змогу побачити чужі країни. Хіба не цікаво?

— Я вже сказав вам, товаришу слідчий, чи хто ви тут, що не цікавлюсь духовною нивою, бракує мені покликання. Крім того... я зовсім не маю наміру приректи себе на самітність, без родини...

Майор розсміявся.

— Ох, ви дивак! Вибачте, але такі відсталі погляди зраджують ваше походження й виховання. Для чого ж без родини? Та матимете десь конспіративно жінку й дітей, а схочете, то й дві жінки. Цього добра в нас вистачить.

— Ні!

— Ні? А я кажу: так! Між іншим, академію вже повідомлено, за вами закріплено місце в гуртожитку, стипендія — удвоє більша, як в університеті. Ну, і... до університету вас не приймуть, це я вам гарантую...

(Далі буде)

ВСЕКРАЙОВА ПРОФЕСІЙНА СПІЛКА ЖІНОК-КРАВЧИНЬ проголосила однотижневу кампанію імпортованих суконь та ін. виробів для жінок. У понад 50 містах ЗСА біля великих крамниць з'явилися жінки - пікетувальниці, які роздають людям летючки й закликають стримуватись від купівлі імпортованого з-за кордону одягу, бо така купівля сприяє збільшенню безробіття в ЗСА та зростові інфляції.

У ГОЛЛЯНДІЇ ВЖЕ 9 МІСЯЦІВ ІСНУЄ криза уряду: прем'єр Баренд Бішевелт подався до димісії з цілим урядом ще в липні мин. року внаслідок конфлікту з опозицією за бюджет. В листопаді мин. року відбулися там парляментарні вибори, які проте знову не дали ніякій партії більшости. Тепер королева Юліяна доручила двом видатним політикам перевірити всі можливості розв'язання тієї кризи. Загал громадян мало цікавиться цією справою, вдоволений, що хтось дбає за державні справи.

ГРЕЦЬКИЙ УРЯД НЕ ПРИЙНЯВ нікого з 5-ох видатних юристів, які прибули до Атен з Америки, Канади й Британії, щоб інтервеніювати у справі арештованих в лютому й березні цього року шістьох грецьких адвокатів. Всі ті закордонні юристи, побувши в Атенах один тиждень, виїхали, склавши заяву, що вони не могли виконати своєї „місії доброї волі", бо грецький уряд став на становищі, що це така внутрішня справа Греції, в яку він не може допустити ніякого втручання з-зовні. Грецькі власті закидають тим своїм адвокатам ведення підривної роботи проти існуючого там режиму.

Індивідуальна виставка Роми Баб'юк Рейні

Декілька думок про виставку картин Роми Бабюк Рейні, яка відбулася в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку від 17 до 25-го березня ц.р.

Це була перша нагода для нюйоркської громади побачити твори того молодого мистця. На відкриттю виставки маестро Михайло Черешньовський, голова Об'єднання Мистців, привітав Рому Баб'юк Рейні від українських мистців та звернув особливу увагу на високий рівень творів. Та заввага, по-мойому, заслужена. Заки я звернуу ближчу увагу на самі твори, декілька слів про мистця.

Рома Баб'юк Рейні закінчила вищу освіту в Гантер коледжі в 1962-ому році, а в 1965-ому році вона одержала в тій самій високій школі ступінь маґістра з малярства. Деякі образи на виставці, головно фігуральні студії, були частиною її маґістерської праці. Донедавна вона викладала мистецтво в Куртіс Гай Скул, а пізніше в Прал Джуньйор Гай Скул на Стетен Айленді, Н.Й.

Дуже скоро в свому розвитку знайшла Рома Бабюк Рейні певний особистий стиль. То прийшло у висліді вибору інструменту — ножа, — яким вона малює з деякими виїмками майже від початку. Спосіб наложення фарби ножем різниться від пензля і силою факту надає образові певну стилізацію чи навіть сенс абстрактности. Цікаво завважити, яке в Роми Баб'юк Рейні широке віяльце тих ножевих начерків, так що вже від образу до образу видно в них велику зміну. То не самі зміни, що прийшли з еволюцією мистця, хоча і те є важне, але часто тема та форма твору спричинюють ту зміну. Наприклад, дерево, що є вертикальне, є інакше виконане, як поле, де основна лінія є горизонтальна. Але в іншім образі мистця всі форми підпорядковуються одному начеркові, не звертаючи уваги на згадані відмінності. Також сам розмір образа спричинює пропорційність плям, накладених ножем. Ті плями укладаються на картині наче мозаїка, надають їй плоскість і творять структуральний сенс на поверхні образа. Все те викликає в глядача враження, не конче зв'язане з темою образу, а більше з його фактурою та кольоритом.

Тематика Роми Баб'юк Рейні є традиційна — фігуральні студії, портрети, мертва природа та пейзажі. Фігуральні студії, по більшості мальовані перед пейзажами, виказують розвинений сенс композиції, де часто другорядні елементи, як крісло чи тінь, грають важну ролю в з'єднанні чи збалансуванні поодиноких частин образу. В малюнку тінь трьох жінок, наприклад, творять абстрактну площину, на якій вони сидять, сполучує всі головні форми і надає темний, тяжкий наголос в долішній площі образу, котрий балянсує ясні кольори моделів та їхнього окруження.

Найбільш амбітний образ на виставці — це „Стетен Айленд Ферри", мальований в 1960-их роках, як частина проєкту маґістерської праці. Підстава образу є сильно абстрагована архітектура внутра корабля. Горішня частина образу створена з вертикальних стовпів та вікон, а долішня з горизонтальних лавок. Майже все це мальоване в контрастних чорно-білих кольорах, тим більше підкреслюючи сенс абстрактности. Зніжнення образу приходить в долішній частині, де бачимо людей, поодиноких чи в парах, які читають чи говорять між собою. Круглість голів, рамен, присутність різноманітних барв одежі і лиць, є в сильнім контрасті з вертикальними чорно-білими елементами архітектури, яка полонить їх. Посередині образу видно малого хлопчика, який тримає на шнурку червоний бальон. Площа довкруги хлопця, що його видно зі заду, від половини, як і в якійсь мірі площа довкруги бальона, створена з різних ясних кольорів, які з лівого боку переходять в інші композиційні елементи, а з правого боку творять зламану прямокутну перекутну форму, яка різниться від всіх інших вертикально-горизонтальних форм композиції. Цей головний деталь згармонює і відпружує образ від надмірної серйозности.

Найбільше образів на виставці — це пейзажі, мальовані в останніх трьох чи чотирьох роках, по більшости в Гантері, де мистець проводить свої вакації. Ці краєвиди, на яких зображені поля, річки та ніжнохвилясті гори, мальовані в темних кольорах — червоних, жовтих, помаранчевих і т.п., прикметних гарячому літові. Вреші прикметності природи знаходять у мистця свою специфічну інтерпретацію. Це підкреслює найважливіший момент у мистецтві Роми Баб'юк Рейні, а саме сильну виключність її стилю, котрий цікаво формує її тематизм.

Ярослав Лешко

Фестиваль Камелії у Сакраменто

Сакраменто — це столичне місто в Каліфорнії. Тут, від якогось часу, щорічно в березні відбуваються фестивалі Камелії. На ньому пояснюють, як нею треба піклуватися, щоб вона могла вирости і розцвісти. Камелія — це високі кущі з блискучим листям і різнобарвними квітами. Вона розквітається взимі, і коли трапиться добра й тепла зима — вони цвітуть уже перед Різдвом. У Каліфорнії немає такої гострої зими, як по інших стейтах Америки, але й інколи і тут навідується холод, мороз і сніг. Саме цього року випала дощова, холодна зима. Але кущі камелій таки розцвіли, хоча трохи пізніше. Їх найбільше тут коло стейтового парку в Сакраменто, приходять сюди туристи і подивляють їхню красу. І тут в березні щорічно різні етнічні групи, на жаль, окрім української, відбувають Фестиваль Камелії. У Сакраменто є тільки три українські родини і немає ніяких проявів українського життя.

Цього року я мала нагоду бути на програмі цього Фестивалю. Коли я увійшла на коридор авдиторії, завважила дівчину в гарному полтавському строї. Це мене зворушило і я запитала її, чи вона українка, але вона відповіла, що ні. Не розуміючи як це так, що вона не-українка, а зодягнена в полтавський стрій, я ще її поспитала чи вона знає, який народний стрій вона має на собі. Дівчина, усміхнувшись відповіла, що це стрій український, і що вона належить до Міжнародного Клюбу, й вони саме сьогодні виступатимуть з українськими танками.

У Сакраменто, вправді, є українці, але вони опреділюють себе москалями; їх є доволі багато, бо тут існують аж дві церкви, але вони розмовляють поміж собою ламаною московською мовою. А тут парадокс — не-українці цікавляться і люблять українську музику і культуру.

На програмі Фестивалю з танками виступали поляки, ірляндці і росіяни, але вони зовсім не виконували своїх народних танків, їхні — виглядали щось на подобу — українських, і танків, узятих від інших народів. Тоді вийшли дівчата і хлопці в народних українських строях і виконали „Аркан", і танок „Гони-вітер", відтворюючи вірно хореографію українського танку. І як дивно, що це були саме ті, що не знають ані мови, ані української культури. Посипався град оплесків і заповідач сказав: „Ось так танцюють українці". І це говорилося про тих, що їхню етнічну групу не заступав жаден українець. Відтак ще виступило кілька етнічних груп, а потім ще одна — „українців" — 30 хлопців і дівчат в гуцульських строях з танцями Карпатських гір. Зокрема вирізнювався танок „Залицянка". У цьому танку кожна дівчина була в хустині, зав'язаній позаду, зовсім в такий спосіб, як ще в Галичині. Хлопці були зодягнені в білі штани, чорні чоботи і кожушки. Вправді у нас гуцули не носили чобіт, тільки постоли, але звідкіля виконавці, не-українці могли про це знати. Вони старалися якнайкраще передати характер танку і народного строю і щиро його виконували. Тому їм від нас — сердечна подяка.

Катерина Лимар

В глибокому смутку повідомляємо Рідню, Приятелів і Знайомих, що в понеділок, 9-го квітня 1973 року в м. Торонті, Канада, несподійно відійшов у Вічність

бл. п.
ІВАН ІВАСІВКА

ПОХОРОН відбувся в четвер, 12-го квітня 1973 року з великою участю друзів, приятелів та знайомих.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Покійний залишив в глибокому смутку:
дружину — ЕВГЕНІЮ
доньку ЗЕНУ ДУДА з мужем інж. БОГДАНОМ і дітьми: ЛЕВКОМ, ЗІРКОЮ, ЮРІЄМ, ЕВГЕНОМ і МАРТОЮ
сина — БОГДАНА з дружиною НАДІЄЮ і дітьми: ЯРОСЛАВОМ, ЛЮБОЮ і ЛЕСЕЮ
тещу — МАРІЮ ЯКИМЕЦЬ
братів: ОЛЕКСАНДРА з дружиною НАДІЄЮ і сином д-ром РОМАНОМ і доньками: д-р ЛЮБОЮ та мґр. МИРОСЛАВОЮ
ВАСИЛЯ з дружиною ТАТЯНОЮ і сином д-р ВАСИЛЕМ і донею інж. ЛЮБОЮ
проф. ПЕТРА з дружиною і доньками проф. ХРИСТИНОЮ, ЛЕСЕЮ, ЛІДОЮ
ПАВЛА з доньми: інж. ЛІДОЮ ЦОК з чоловіком інж. ЯРЕМОЮ
МИХАЙЛА з дружиною ОЛЬГОЮ і синами: студ. мед. АНДРІЄМ і РОМАНОМ
сестру — РОЗАЛІЮ МУЗИЧКА з мужем СТЕФАНОМ і донею СТЕФАНІЄЮ
шваґрів: ПЕТРА СТАРОСОЛЬСЬКОГО з синами інж. РОМАНОМ, інж. ВАСИЛЕМ та МИХАЙЛОМ СТАРОСОЛЬСЬКИМ
шваґрову — проф. МАРІЮ ЗАВОЙСЬКУ з мужем проф. ТОМОЮ
шваґра — МИХАЙЛА ЯКИМЕЦЬ з дружиною ВОЛОДИМИРОЮ і дітьми: мґр. РОМОЮ і сином ІГОРЕМ
шваґрову ДАРІЮ КОСТИШИН з мужем ЕМІЛІЄМ
кузинів: ВАСИЛЬ СІРСЬКИЙ з дружиною ОДАРКОЮ і синами
ВАСИЛЬ МЕТЛІЬ з дружиною ОРИСЕЮ і дітьми
ПЕТРО ПАРАЩАК з дружиною ХРИСТИНОЮ
та дальша Родина в ЗСА, Канаді, Польщі і Україні

В глибокому смутку ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 14-го квітня 1973 р. після довгої і важкої недуги, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, помер на 59-му році життя, наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУНЬО І БРАТ

бл. п. мґр прав ВОЛОДИМИР
ЛІЩИНСЬКИЙ

ПАНАХИДИ за спокій Душі Покійного — в днях 15-го і 16-го квітня 1973 р. в похоронному заведенні Музики і Сина.

ПОХОРОН — 17-го квітня ц. р. з катедральної церкви св. о. Миколая на цвинтар св. о. Миколая в Чікаґо, Ілл.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:

дружина — СОФІЯ зі сином ЗЕНОНОМ
донька — ДАРІЯ ГЕРНЯК з мужем БОГДАНОМ
сестра — КАТЯ ЄРЕГІН
брат — ІВАН з дружиною ІВАННОЮ і Родиною
внуки — РОМАН І МИРОН ГЕРНЯК
сестри — МАРУСЯ, ЗОНЯ, ТАЛЯ, ОЛЯ і
брат — СЛАВКО з Родинами в Україні

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями й Знайомими, що 19-го березня 1973 року упокоївся в Бозі на 66-му році життя

бл. п.
СТЕПАН КВАСНЮК

нар. в с. Нковичі, Галичина.

ПОХОРОН відбувся 22-го березня 1973 р. з церкви св. Михаїла в Ню Гейвен, Конн. на цвинтар Hamden Plains.

В глибокому смутку:

дружина — ГЕЛИНДА
Сестри в Україні
Близча й дальша Родина в Канаді і ЗСА

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА І БРАТА

бл. п.
БОГДАНА ЛИСЯКА
кол. старшини 1 УД УНА

буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в неділю, 29-го квітня 1973 року
о год. 11-ій ранку
в Церкві СВ. МИХАЇЛА
при 569 George Street, в Ню Гейвен, Конн.

Приятелів, Побратимів по Зброї і Знайомих просимо помолитися за спокій Його душі.

Дружина МАРІЯ з Синами
Сестри і Рідня

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА МОГИЛУ

бл. п. проф. Зенона Зеленого

на Беатифікаційний Процес Св. Б. Митрополита Андрея Шептицького — на руки Верх. Арх. Блаженнішого Йосифа VII — професор і бувші учениці Учительського Семінара Сестер Василіянок у Львові, жертви зложили:

По $25.00 д-р Марія Клячко, Н. Й.; по $20.00 Марія Серотюк і Іванна Моклович; по $15.00 Марія Ваньо, Надія Гирик, Ярослава Ломага й Іванна Мельник — Торонто; по $10.00 проф. Мечислава Ганицька — Бофало, Ольга Беран — Швайцарія, Марія Гумовська і Марія Подольська — Асторія, Н. Й., Марія Чорненька — Арізона, Катря Шокалюк — Клівленд, Огайо, Марія Чайківська, Марта Горна, Володимира Микитчук, Галина Деркко, Іванна Мох, Леся Мудрий — Торонто; по $5.00 Марія Павлишин — Торонто. Разом 250.00 дол.

Всім Жертводавцям щира подяка!

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. СТЕФАНІЇ БЕДРІЇ
складаємо 25.00 долярів
на церкву св. Володимира в Глен Спей, Н. Й.
Донька Неля і зять Зенон КРАМАРЧУКИ

ПОВІДОМЛЕННЯ

Монографія про мистця Едварда Козака ще не появилася друком з огляду на непередбачені перешкоди та через причини незалежні від Ювілейного Комітету. Вона є в стадії підготови до друку. Всі передплатники одержуть свій примірник, як тільки монографія буде видрукувана.

Детройт, у квітні 1973 — Видавнича Комісія

Роман С. Голіят

Що пишуть поляни про гайдамаків?

Władysław Serczyk. HAJDAMACY. Wydawnistwo Literackie. Kraków, 1972. 462 сторінок.

У названій праці Владислав Серчик використав великий джерельний матеріял, насвітлюючи цю добу в історії України в більш об'єктивному світлі ніж його попередники, одначе, автор не визбувся ще притаманного деяким полякам шовінізму.

Серчик стверджує як загально відому річ, що слова: „гайдамака" і „гайдамаччина" походять від турецького „гайдамака", що означає „нападати, грабувати". На українських землях окреслення „гайдамака" з'явилося в щоденнім вживанні щойно в другому десятилітті XVIII-ого ст., а занотовано його в документі з 1717-ого року (стор. 10).

В половині XVII-ого ст. більша частина українських земель належала до Польщі. В 1667-му році Польща і Росія підписали в Андрусові договір, доконуючи формального розподілу України вздовж Дніпра. Правобережжя припало Польщі, а Лівобережжя, згодом також і з Києвом, Росії.

Коли Карло XII в 1708 р. через Литву вмаршував на Україну, то здавалося, що шведи займуть усю Росію. Прихильники короля Лещинського намовляли гетьмана Івана Мазепу, щоб перейшов на сторону шведського короля. Цар вимагав від гетьмана, щоб він разом з москалями воював проти шведів. Мазепа відмовлявся від участи у війні, мовляв, козаки бунтуються. Він вичікував догідної хвилини у своїй столиці Батурині. Тільки генеральний писар Мазепи, Пилип Орлик, який склав присягу на вірність гетьманові, знав про пляни Мазепи. Знав і про все цар, бо вже тоді були доносчики. Автор цієї праці твердить, що тільки двотисячний відділ козаків з гетьманом Іваном Мазепою на чолі перейшов на сторону шведів, решта були проти шведів (стор. 52). Російські війська зайняли Батурин і за наказом Меншікова, Батурин спалили. Мазепу цар наказав виклясти (стор. 53).

27-го червня 1709-го року цар Петро І розбив під Полтавою війська Карла XII і Мазепи. Гетьман Іван Мазепа і Карло мусіли шукати захисту в Туреччині. Незабаром Пилип Орлик з допомогою татарських відділів підійшов походом аж під Білу Церкву, але мусів відступити перед переважаючою московською силою.

В 1714-му році Пилип Орлик виїхав до Швеції, звідкіля 23-го квітня 1734-го року видав маніфест, скерований до запорожців, який починався словами: „Настав час, коли не вільно жаліти не тільки життя й останні краплі крови для визволення своєї вітчизни від тяжкого й тиранського московського підданства... Не забувайте, панове молодці, присяги, яку ми спільно складали на Євангелію, що будемо боронити вітчизну перед тяжким і нестерпним московським тираном. Подумайте про батьків, братів, родини й увесь народ, які тільки на нас, крім Бога, покладають надії... Пишу ті слова до Вас щиро, як виливають вони з моєї любови до батьківщини. Приятель ваш і брат, Пилип Орлик, гетьман Війська Запорізького" (стор. 94).

В тому часі Польща на окупованих нею теренах закріплювала все більше насилення України і насильно впроваджувала католицизм. „В двадцятих роках XVIII-ого століття почали множитися скарги на напади гайдамацьких ватаг. Вістки про них доходили з пограничних воєвідств: київського й браславського" (стор. 67).

Польські магнати й шляхта, які володіли українськими землями, спроваджували архітектів з Італії й Франції для будови замків і дворів. Поява козаків примушувала магнатів залишати свої двори й шукати притулку в Росії, або тікати в корінну Польщу.

Гайдамацькі загони (Серчик називає їх грабіжниками) грабували маєтки польських шляхтичів. Часто в зударах з відділами гайдамаків були жертви по обох сторонах. В Карпатах, гайдамаками — за твердженням Серчика — проводив Довбуш, який давався в знаки польській шляхті. „До боротьби з Довбушем змобілізовано два і пів тисячі людей. Зловлено кілька учасників Довбушевих виправ, яких тортурами змушувано видати свого провідника. Їх важко катували, вкінці четвертували живцем" (стор. 131). „Тіла кат попертинав на десять частин і їх порозвішувано для постраху в Яворові і на галицькому шляху, де часто бували опришки" (ст. 131).

„Довбуш припадково був пострілений своїми й напів мертвий попав у руки полякам. Тіло Олекси Довбуша перевезли до ратуша в Коломиї і порубали на двадцять частин та виставили на позорище по селах, які найбільш зв'язані були з рухом опришків. Його голову вбили на палю у Зеленій" (стор. 135).

„У збережених скаргах шляхти можна знайти багато згадок про те, що польські відділи, які переслідували гайдамаків, забирали із сіл і страхітливо тортурували невинних селян" (стор. 163).

Важке лихо в житті України спричинював релігійний конфлікт. „Так уніятські, як і православні парохи належали до найбільш необізнаної церковної верстви. Візитатори постійно нарікали на темноту й пияцтво клиру" (стор. 183). Після розподілу в Андрусові (на переломі XVII і XVIII ст.) з чотирьох православних дієцезій, які залишилися під Польщею, три перейшли на унію, а саме: перемиська, львівська і луцька. При православній Церкві залишилася єпархія могилянська, яка під натиском царя Петра I-го була підпорядкована російській церковній ієрархії (ст. 184).

„Монастирі Василіян на Україні були законом уніятським. Їх заслуги були у провадженні шкіл при монастирях" (стор. 187).

„В маніфесті, яким описля послуговувалися повстанці, закликувано до оборони православ'я, вигонювання поляків, жидів і уніятів, приєднування до російської держави і вкінці — запевнювано звільнення від пiдданських повинностей" (стор. 302).

Описуючи розправу Залізняка й Гонти з польською шляхтою в Умані, Серчик подає статистичні дані, скільки поляків, єзуїтів, жидів і уніятських священиків було вбитих. Це була розправа з гнобителями України й оборона православної віри, яка поривала широкі маси до боротьби. Одначе, Коліївщину допомогла Польщі зліквідувати Москва, висилаючи свої військові з'єднання на ліквідацію українського повстання.

Згадуючи про Коліївщину, Серчик каже, що: „Певні труднощі виникають при усталенні точної дати, коли вирушив до бою відділ Залізняка, як також і назва „Коліївщини". Прийнято дату повстання 1768 р., а назву Коліївщина від оклику: „коли! коли!" Останньо, дехто виводить цю назву від: „по колєйці", „колєйно", мовляв, учасниками повстання називано „колиями" — а на Правобережжі це означало козацьку службу на дворах „службу колєйну" (стор. 307).

16-го червня 1775-го року ген. Текеля вдерся на Січ, не натрапляючи на ніякий спротив. Старшину виарештовано (стор. 393).

„14-го серпня 1775-го року Катерина II видала указ про ліквідацію Запорізької Січі й прилучення її до новоросійської губернії (стор. 395). Владу над Запоріжжям передано коханкові Катерини, князеві Потьомкінові, якого іменовано генерал-губернатором новоросійської, азівської й астраханської губерній" (стор. 397). Козаки, які не погоджувалися із московським правлінням, залишили Запоріжжя і поселилися над Дунаєм.

Москва почала насилати перебраних монахів на терени, які були під Польщею, щоб вони намовляли населення до боротьби за православну віру. „Горілка розв'язувала язики уніятським священикам, які тяжіли в сторону православ'я" (стор. 430).

Боротьба ставала все більше жорстокою. Серчик згадує ряд місцевостей, де повстанці безоглядно розправлялися з поляками. „Недалеко дерев'яного костела оо. Францішканів, на одній балці повішено законника, жида й пса, уміщуючи під ними напис: „Лях, жид і собака — все віра однака" (стор. 317).

Багато українських селян були повішені за почетверговані за т. зв. гайдамацькі бунти проти польської шляхти.

Щойно в 1790-ому році сеймова комісія Польщі представила висок, щоб зрівняти в правах уніятську Церкву з ієрархією католицької Церкви. Ставлено домагання, щоб „руських єпископів" допустити до сенату та визнати свободу для кожної релігії. Але це все було запізно. „Мстилася тепер короткозорість польської кресової політики. Вже на віщо придалися, і так проте ж безнадійні спроби шукання метод і розв'язок" (стор. 436).

Тими словами закінчує свою працю Серчик.

Ряд рисунків, знімок, включно із палатою гетьмана Івана Мазепи, карти гайдамацьких боїв, впроваджують читача в історію тих трагічних часів і для українського і для польського народів.

Секретарі Відділів УНС провінції Саскачевану відбули організаційні збори

Вінніпег (Ігор.). — Користаючи з річної конвенції Комітету Українців Канади в Саскатуні 10 і 11 лютого ц.р., Канадське Представництво УНС рішило скликати з'їзд секретарів Західної Канади. З уваги на великі простори Канади і зимову пору, представництво обмежилося скликати тільки секретарів провінції Саскачевану. Збори відбулися в неділю, дня 11 лютого, в приміщенні готелю Кінг Джордж, а відкрив їх організатор на провінцію Саскачеван п. Л. Вовк, вітаючи заступника головного предсідника і головного Канадського представництва сен. П. Юзика і голову Округи Західної Канади і Контрольної Комісії мгра І. Гевпика. В Конференції брали участь всі секретарі провінції Саскачевану, за що належить подяка Л. Вовкові, який доклав багато труду, щоб цей з'їзд увінчався успіхом. Л. Вовк сказав, що ще багато людей в Канаді про УНС мало що знають, їх обов'язково треба поінформувати та що УНС в Канаді повинен стати суспільно-громадською установою.

Далі попросив до слова голову Округи Західної Канади мгра І. Гевпика, який згадав про 80-річчя „Свободи" та 79-річчя УНС, однієї з найстарших установ у вільному світі. В УНСоюзі має місце кожний українець без різниці приналежности до такої чи іншої організації, партії чи релігії. В УНСоюзі всі творять одну велику українську союзову родину. Порушив справу поширення УНС на Заході Канади, досягнення УНС та його широку діяльність для добра членства і цілого українського народу, при чому згадав про великий 5-тисячний даток на оборону людських прав.

Заступник головного предсідника на Канаду сен. П. Юзик поінформував присутніх про виникнення нового будинку і переїзд Головної Канцелярії і „Свободи" до нового приміщення і модерного урядження. Також сен. П. Юзик згадав, що він хоче допомогти Західній Окрузі здобути більше членства і тому Округа плянує поїздку в червні або липні та просив, щоб секретарі висловлювалися в тій справі.

В довгій дискусії брали участь такі секретарі: О. Валич — Від. 493, Е. Борух — Від. 403, Е. Кудеревко — Від. 419, Л. Вовк — Від. 444, Г. Живер — Від. 404, суддя Л. Корчинський — Від. 421, Д. Марцінюк — Від. 502 і П. Волошин — Від. 505. При кінці зборів однозгідно рішено відбути поїздку по Західній Канаді в місяці липні.

Американська Рада для Світового Миру відбула наради у Вашінгтоні

(Закінчення зі стор. 1-ої)

мунізму. Хай Всевишній благословить Вашу справу та нагородить Вас перемогою у боротьбі за свободу".

Пастор Р. Вурмбранд, румунський протестантський духовник, що провів одинадцять років у комуністичних в'язницях, говорив про характер та інфільтрацію комунізму у вільному світі.

Конференція ВАКЛ у Лондоні

Суботня сесія Ради була присвячена питанню 7-ої Конференції ВАКЛ (Світова Анти-Комуністична Ліга), що відбудеться з кінцем серпня 1973 року у Лондоні. Передискутовано ряд проблем, зв'язаних з тою конференцією, включно з програмою, промовцями та коштами подорожі. Американська Рада є членом ВАКЛ-и, і багато американців-делегатів плянує взяти участь у конференції, яку влаштовує Британська філія ВАКЛ-и під проводом Дж. Стюарта-Сміта, члена британського парляменту. Тризенна конференція передбачає ряд промовців, між ними д-ра Л. Добрянського та проф. Петра Цимбалістого (АБН). Інші промовці будуть з Америки, Південної Америки, Мексика, Англії, Франції, Данії, Німеччини, Туреччини, Китаю, Кореї, В'єтнаму, Австралії, та інших країн.

Звіти організацій

Між іншими справами на зборах обговорювано журнал Американської Ради, річні антикомуністичні конференції в Америці, та звіти делегатів від організацій.

Д-р Володимир Душник, представник УККА в Раді (другим представником УККА є ред. Ігнат М. Білинський, який був перешкоджений і не брав участи в зборах), говорив про діяльність УККА в Америці та про події в Україні, включно з московськими репресіями культурних діячів, русифікацію, релігійним переслідуванням, та про зусилля УККА в напрямі осягнення моральної підтримки від американського уряду й американського народу для поневоленого українського народу.

П-на Віра Довгань, секретарка Крайового Комітету Поневолених Народів, звітувала за д-ра Л. Добрянського, який мусів виїхати до Ню Йорку на похорон батька своєї дружини, Юлії, бл. п. Дмитра Кусого.

Д-р В. Душник був призначений ген. Лейном на одного з п'ятьох членів комітету для розгляду можливости та практичних заходів для видання політичного квартальника Американської Ради.

„МУЗИКА ПРАВДИ І КРАСИ"

Сторіччя з дня народження російського композитора С. Рахманінова змушені відзначати в Україні від столичної філярмонії до сільських хорів по клюбах. „Радянська Україна" з 3-го квітня писала, що його твори „назавжди увійшли у скарбницю нашої країни, вони звучать в усіх концертних залях, виконуються на оперних сценах, вивчаються в консерваторіях, входять до програм вітчизняної музики". Київська консерваторія дає серію „рахманіновських концертів, в Колонній залі ім. М. Лисенка відбудся урочистий вечір" і т. д. „Известия" з 1-го квітня у статті „Його творчість наснажувала родіна", підкреслюють і захоплюються російськістю Рахманінова, який у творах висловлював „безумну тоску по родіне".

ОКСАНА БРИНЬ В КАНТАТІ БАХА

Міннеаполіс, Мінн. — Українська солістка-сопрано і професор співу у МекФайл Мистецькому Центрі в Міннеаполісі виступала, як солістка, в кантаті-молитві Ж. С. Баха „Месс ін Бі-Майнор", як це зазначено на програмі концерту з рамени Товариства Баха. Музичним керівником Т-ва, що має великий хор та оркестру, є відомий у музичних колах дирігент Дейвід ЛяБерж. Товариство очолює Патрісія Вайтекр. У програмі концерту схарактеризовано 7 солістів, між ними п-і Оксану Бринь: „Студіювала фортепіяно, драму й спів у Харківській Консерваторії, а згодом у Зах. Европі та в ЗСА. Активно виступає на місцевих сценах, викладає спів у Мистецькому Центрі МекФайл та для МСіЕЙСі. Член Камерного Хору при Товаристві Баха з 1971 року".

УКРАЇНСЬКІ СТУДЕНТИ В „ГАЛЛО, ДОЛЛІ!"

Торонто. — Студенти Гамберсайд Коледжет показували три вечори в лютому американську музичну виставу „Галло, Доллі!", дія якої відбувається в Ню Йорку в минулому столітті. Христина Туркевич писала в „Нашій меті" з 31 березня, що в тій опереті головну ролю Доллі виконувала абітурієнтка Курсів Українознавства ім. Гр. Сковороди, студентка Дарія Шараневич, в інших ролях теж виступали декілька українок: Леся Щепанська, Ірина Маковецька, Соня Орлик і студенти А. Вачинський та І. Муха: „всі, як один прекрасно впоралися з своїми ролями". Багато українців були і в оркестрі та в інших технічних ділянках вистави оперети.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

ТУРКИ НА КІПРІ ЗВЕРНУЛИСЯ до урядів Греції і Туреччини, щоб вони перейняли їхню охорону проти місцевих греків, збоку яких — за їх твердженням — погрожує їм, туркам, масакра. На Кіпрі живуть к. 400.000 греків і к. 100.000 турків. На тому острові розпочалась нова громадянська війна — між прихильниками злуки з Грецією під проводом генерала Георгія Гріваса, лідера підпільної „соборницької" організації, та прихильниками самостійности Кіпру під проводом президента архиєпископа Макаріоса.

ВІД 30 КВІТНЯ ДО 6 ТРАВНЯ ТРИВАТИМЕ БОЙКОТ М'ЯСА та м'ясних виробів у всій країні. У Вашінгтоні відбудися наради різних товариств і груп, у яких брали участь переважно жінки, які найкраще знають, як подорожчало м'ясо за останні місяці. В нарадах брали участь понад 150 делегатів з різних стейтів. 5-го травня у Вашінгтоні відбудеться демонстрація проти непомірно високих цін на м'ясо. Ванкова Комісія при Палаті Репрезентантів уже схвалила закон про втримання цін на м'ясо і м'ясні вироби на тій висоті, на якій вони були до 16 березня.

КОНСЕРВОВАНІ ГРИБИ МАРКИ „ФРЕДС" знову з'явилися на ринку після майже одномісячної перерви. У тих „пушках" було знайдено сліди дуже отруйного „ботулізму", і тому федеральне управління у справах харчів і ліків заборонило продажу грибів. Найновіша аналіза не виявила найменшого сліду отрути у грибах „Фредс машрумс".

ТРЕТІЙ ТИЖДЕНЬ ТРИВАЄ СТРАЙК на підземній залізниці „ПАТ", і яких 75 000 пасажирів із стейту Ню Джерзі далі доїжджають до Ню Йорку автобусами. Такий дозід сполучений з більшим видатком гроша й часу, в годині виїзду і приїзду з праці перед автобусовими зупинками витворюються багатотисячні черги стомлених після праці людей. Між страйкарями і дирекцією залізниці немає жадних переговорів, не призначено навіть дня їх чергової зустрічі.

НАД КАЛІФОРНІЄЮ СТАЛАСЯ ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА, у висліді якої загинули 16 осіб, у тому 8 науковців, спеціялістів з аеронавтики й астрономії. Два літаки зударилися з невідомих причин у повітрі, впали на землю і згоріли. Катастрофа сталася поблизу бази в Моффет. Один із розбитих літаків належав до Адміністрації аеронавтики й космічних дослідів.

У ЗСА ЗРОСТАЄ КІЛЬКІСТЬ САМОГУБСТВ серед молоді, у віці від 15 до 24 років. Припускають, що наступного року на такий трагічний крок наважиться від 70 000 до 80 000 молодих людей та що яких 3 500 або й 4 000 з них вже не знайдуть, не розчаровуються в житті, або не знають, де себе притулити чи для чого жити; частина гине від надмірних доз наркотиків.

З САВТГЕМПТОНУ В БРИТАНІЇ ВІДПЛИВ в минулу суботу до Ізраїлю пасажирський корабель - велетень „Квін Елізабет 2", везучи 620 пасажирів, англійських жидів, на святкування 25-річчя Ізраїлю. Корабель охороняють проти арабських атак британські військові кораблі й літаки, а на кораблі є теж 30 озброєних агентів в цивільних одягах.

ТАРЗАН, Ч. 6919. Урурці поспішають на поміч Тарзанові

Поранений без галасу Козенковою гіподермічною пневматичною крісом Тарзан лежить непритомний у радіо-кімнаті змовників, під час коли...

— Вожде Міті! Злі люди, які забрали Тарзана, не мають плоту від сторони ріки! Вони мають великий човен на ріці! Ходи, я покажу тобі!

Вони взяли хворого Тарзана! Тепер ми заберемо їх човен — щоб вони не могли вивезти геть Тарзана! Мерщій, щоб вони нас не побачили!